

Епископ Фотије

БЕСЕДЕ II

Зворничко-тузланска епархија (2017-2021)

Издавач:
СИНАЈ
Издавачка кућа Епархије зворничко-тузланске

Главни и одговорни уредник:
протођакон Бојан Чечар

Приредило:
Сестринство манастира
Светог Василија Острошког
Бијељина

Лектура и корекција:
ђакон Немања Спасојевић
Нагаша Колунџић

Адреса:
Патријарха Павла 40, Бијељина
izdavackakucasinaj@gmail.com

Компјутерски слог и графичко обликовање:
Божана Ђурић

Штампа:
Атлантик 66, Бања Лука

Тираж:
1000

ЕПИСКОП ФОТИЈЕ

БЕСЕДЕ II

Зворничко-тузланска епархија (2017-2021)

Бијељина
2023.

ДА ИМАМО МИР СА СВИМА

(беседа Епископа Фотија на устоличењу
у трон Епископа зворничко-тузланских)

Ваша Светости, браћо Архијереји,
уважена господо, драга браћо и сестре,

Дозволите ми да најпре заблагодарим Богу, Једноме у Тројици, Оцу и Сину и Светоме Духу, на овом великом дару, пошто сам рукама Ваше Светости данас ја недостојни уведен у трон Епископа зворничко-тузланских. Ово је велики дан за нашу Цркву и сав народ Божији, јер овај чин иконизује Господа „Епископа душа наших“ (1. Пт. 2, 25), нашег Пастира, Учитеља и Спаситеља без кога не можемо чинити ништа (Јн. 15, 5). Господ наш Исус Христос је Глава Цркве (Еф. 4, 15), Он преко нас недостојних руководи својом Црквом, светотајински узводећи све верујуће у реалност Царства Небеског.

Подвиг, дакле, нас епископа је да се свему саображавамо својој Глави - Господу Исусу Христу, служећи тако светом Јеванђељу, народу Божијем и његовом спасењу. То је тај уски крсто-васкрсни пут, пут којим су ходили и којим и данас ходе истински пастири Цркве Христове. То је, по речима народног песника, пут Богочовека.

По промислу Божијем до сада сам ево 18 година служио као Епископ у далматинској епархији, епар-

хији апостолској и мученичкој. Долазећи у Далмацију затекао сам апокалиптичку пустош. У српским селима куће без кровова, цркве и манастири разрушени, а народ прогнан и избегао. Како почети, шта чинити? И даде Бог снаге да то све некако оживи и добије своје пређашње контуре. Процвета пустиња као крин, Господе (Ис. 35, 1-2) и врати се живот у Далмацију. Вратише се далматински сабори и поново пропева богословија у манастиру Крки, а народ Божији нађе утеху у својој Цркви. Али, да нас не обузму емоције, томе шта се и како урадило, судиће историја, али оно што је сигурно то је да ће тај народ и његове светиње, камен, маслине и виногради остати трајно у нашем срцу. Дај Боже да убудуће буде и боље и врати се све у славу најбољих времена, која је описао велики владика Никодим Милаш у својој *Православној Далмацији*.

Благословом Светог Архијерејског Сабора СПЦ и Вас, Ваша Светости, сада сам постављен за Епископа зворничко-тузланске епархије, која је пребогата својом историјом. Њени почеци датирају из XIII века, из времена Немањића, посебно краља Стефана Драгутина (1276-1316), од када и датира постојање црквене организације на овим просторима. Развој црквеног живота наставиће се у време владавине Твртка Стефана (1377-1391), који је крунисан у Милешеви 1372. године „на гробу светог Саве“. Посебан замах црквеног живота био је у време Стефана Лазаревића (XV век), господара источне Босне (1413-1427). У његово време, црквени поглавар ових простора има титулу митрополита и овако ће бити све до уједињења Патријаршије 1920. године.

Падом средњовековних српских држава под отоманску власт, долази до промене црквеног живота. Развој благољепија замењује мучеништво, али плодови

вере остају, јер велики духовни центри и светиње сачуваше свето Православље и у то време. Обновом Пећке Патријаршије (1557-1766) поново долази до процвата црквеног живота. Монаси манастира Папраћа одлазе у Русију и добијају велику помоћ за свој манастир, а у манастиру Озрену и Ловници врши се преписивање библијских књига. У ово време на простору Епархије зворничко-тузланске помињу се тројица епископа Пајсије, Лонгин и Стефан. Укидањем Пећке Патријаршије то се постепено мења, па Епархијом зворничко-тузланском управљају суседни митрополити дабробосански и ужичко-ариљски. Од средине XVIII, па све до друге половине XIX века, Епархијом зворничко-тузланском ће управљати грчки митрополити, тзв. Фанариоти, који су умногоме сачували и обновили црквени живот. Посебно треба истаћи Митрополита Агатангела, који је по наредби Омер-паше Латаса 1852. године пренео седиште епархије из Зворника у Тузлу. Он ће у Тузли подићи зграду митрополије, цркву и народну школу.

У бурном и немирном XIX веку, који карактеришу буне и устанци у борби за слободу, велике силе Аустрија и Русија, присилиће Османско царство да донесе низ реформи које ће допринети побољшању положаја хришћанског становништва. О томе говоре и познати хатишерифи који су гарантовали хришћанима виши ниво личних и верских слобода. У овом периоду посебну улогу у просвећивању српског народа на простору Епархије зворничко-тузланске одиграће манастири као духовни центри Православља, при којима су, по светосавској традицији, осниване школе да буду чувари писмености и народне културе. Такве школе су постојале у манастиру Тавна, у Тешњу, Зворнику, Бијељини, Тузли и другим местима.

Анексијом Босне и Херцеговине од стране Аустроугарске 1878. године, јавља се први покушај европеизације ових области (провинција). Тада ће епископе фанариоте заменити људи са ових простора – Срби, поданици аустријске круне, али ће Црква и даље наставити да се бори за своју аутономију и слободу својих просветних установа, јачајући националну свест у народу и потребу што блискије заједнице са суседном Краљевином Србијом.

У XX веку, после уједињења са Пећком Патријаршијом 1920. године, Епархија зворничко-тузланска пролази велику Голготу, како у Првом светском рату од стране Аустроугарске, тако и у Другом светском рату у време тзв. НДХ. Тада ће страдати многи правослазни свештеници са својим народом и тиме се придружити општем мучеништву Српске Православне Цркве на просторима бивше Југославије. Нажалост, изгледа да ни све то није било довољно, па ће се поново разлећи ратни лелек на овим просторима у трагичном рату од 1992. до 1995. године, који ће са собом донети нове жртве и страдања свих народа, који живе на овим немирним балканским просторима.

То је историја. Да ли је све тако морало бити, не знамо, али оно што знамо је да из историје треба учити за будућност, да би свим народима који живе на овим просторима, и Србима, и Бошњацима и Хрватима, било боље. Црква у том смислу нема ништа силније од позива свих на покајање. Покајање је темељ новог живота. Пророци Старог Завета, као и велики пастири у Новом Завету, увек су у пресудним временима позивали на свенародно покајање и уз то налагали постове. То је заиста једини духовни лек, који нам истински може помоћи. Покајање нас враћа Богу и ближњима и упућује нас на закон јеванђелске љубави, јер само онај

који у љубави пребива, у Богу пребива (1. Јн. 4, 16), поучава нас свети апостол и јеванђелист Јован Богослов.

Драга браћо и сестре, часно свештенство и монаштво, и благоверни народе Епархије зворничко-тузланске, Свети Архијерејски Сабор СПЦ је мене слабог и недостојног изабрао за вашег Епископа, да будем по примеру доброг Пастира – Христа, ваш духовни отац и учитељ. Трудићу се да моја служба буде прожета Јеванђељем, јер смо позвани да благовестимо Јеванђеље Христово свим народима (Лк. 24, 47). И ви се трудите да будете сведоци живог Христа, не само речима, већ првенствено својим животом и делима, јер се по делима препознају истинске слуге Божије. Ми пастири морамо заједнички носити крст свога народа, народа благословеног, који воли своју Цркву и не смемо изневерити његову искрену и безазлену љубав и доброту. Зато, да наставимо заједно све оно што је добро започето у овој епархији, да зидамо цркве и манастире, и водимо свој народ путем светога Саве и светих Немањића. Свети владика Николај, српски Златоуст нашег времена, је говорио: „Три су врлине: вера, нада и љубав. Вера у Бога. Нада у вечни живот. Љубав према Створитељу и свим створењима. А свети ава Јустин Ћелијски додаје: „Све што је потребно овоме свету и људима у њему - Бог је рекао у Светом Писму“. Дакле, то треба да буде наш пут - пут Светих Отаца. Они нас уче љубави према Богу и богослужењу и непрестаној бризи о сиротињи. Дај Боже да и ми тако чинимо, јер је то пут који нас води у вечни живот.

Што се тиче нас и Епархије зворничко-тузланске, трудићемо се, по речима светог апостола Павла: „да мир имамо са свима, колико до нас стоји“ (Рим. 12, 18) и да „цару дајемо цареву, а Божије Богу“ (Мт. 22, 21). То значи да ћемо у свему сарађивати са државним ин-

ституцијама Републике Српске, а на савезном нивоу, Босне и Херцеговине, не заборављајући наравно никада своју матичну државу Србију. Поред тога, позвани смо да у свему што се тиче општег добра радимо заједно са представницима исламске заједнице и римокатоличке цркве, зато што народ првенствено од нас очекује добро и да чује реч утехе, реч мира и праштања. Будимо зато благовесници мира Божијег и измиримо се пред многобројним жртвама ратова, које су кроз историју лелеком испуњавале ову дивну и благословену земљу Босну и Херцеговину. Дај Боже да се од сада са планина поново чују само песме косаца и жетелаца; да оживе благословена народна прела и да се сви вратимо радости живота.

На крају желим опет и опет да заблагодарим Богу на овом великом дару и крсту који сам из руке Ваше Светости данас примио. Трудићу се, колико ми Бог да снаге, да не изневерим Вашу љубав и поверење.

Нека Бог свима подари утеху и благослов и нека благослови народ свој миром! Амин. Благословите.

Бијељина, 17. септембар 2017. године

ЕТО ГА КРСТ!

Дозволите ми да вас све поздравим на крају свете Литургије, коју одслужисмо у Зворнику, једном од старих седишта Епархије зворничко-тузланске. Како каже историја, овде је било седиште епархије до 1852. године, када је Омер-паша Латас наредио да се оно пренесе у Тузлу. Тада ће тамо бити саграђен предиван храм, двор и школа. Било је то у време Митрополита Агатангела, који је био Грк, али је добро управљао овим просторима у црквеном и духовном смислу. Након мога устоличења у Бијељини, одлучио сам да служим у Тузли да бих се сусрео са тамошњим људима, којих је мало остало, а затим да дођем и овде у Зворник.

Драга браћо и сестре, треба увек да се окупљамо око своје свете Цркве; да слушамо глас Апостола и глас светог Јеванђеља. Данас смо се од светог апостола Павла поучили да човек у животу мора непрестано да носи крст свој. Он може да буде различит, као што су на пример разне муке, болести, невоље. Човек је крстoliko биће; кад рашири руке, ето га крст. То нас увек подсећа да је сав наш пут, пут спасења, пут Крста, а не као друге религије које покушавају да живе мимо крста. Такав је будизам и друге источњачке религије које теже да изађу из проклетог круга постојања и живота и да оду у ништавило. Њихов циљ је да превазиђу крст и страдање; све што је бременито, тешко и подвижничко у овоме животу.

Са друге стране, религије или философије које стреме телесном умовању, кажу да не постоји ништа у овоме животу осим угађања телу, те да је Царство небеско јело и пиће. По њима човек живи да би јео и једе да би живео. Тако су, како знате, живели римски императори, тако је живео безумни Ирод који је дао да се погуби свети Јован Крститељ. То су људи који живе од ручка до ручка и од вечере до вечере. Међутим, та философија је краткорочна даха и исцрпљује се у оквирима овога живота и света.

Црква нас, међутим, учи средњем Царском путу, путу крста, путу прихватања страдања, које није бесмислено, јер нас води у Васкрсење из мртвих. То страдање је охристовљено страдањем Христовим, Његовом Голготом. Тај подвиг се одвија како у животу једног човека, тако и у животу једне породице – домаће Цркве, али и једног народа. Ако је човеков живот боголик, онда он у дубини и ширини прихвата ту философију и тај начин живота. Зато, када наиђу невоље на боголики народ он пости. У Старом Завјету су у тешким искушењима постиле чак и домаће животиње, као вапај Богу да се смилује на народ, да га заштити од невоља, ратова, земљотреса, поплава и других мука.

То је једна димензија. Друга је оно што смо данас чули у светом Јеванђељу да је смисао крста да задобијемо љубав Христову. Дакле, мучење и страдање је довело светог апостола Павла до тога да је био узнесен на треће небо где је видео тајне Царства небеског, тајне које нису доступне обичним људима. Оно што нас чека у вечности, ако се тога удостојимо, показаће да су све муке и невоље у овом свету ништа у односу на оно што нам Бог припрема у вечном животу.

Колико смо напредовали у духовном животу, можемо проверити по нашем односу према ближњима,

према људима које свакодневно сусрећемо. Ако смо мало узнатредовали, видећемо у ближњем икону Божију и христоликог човека. Чак и онога ко ми је непријатељ нећу презрети и одбацити, зато што он тога тренутка не иде путем спасења и не може да прихвати љубав коју имам према њему. Тако ће бити и у вечности, када буде Други долазак Христов и када се безобална љубав Христова разлије на цео свет, сву творевину. Неки људи ће моћи да прихвате ту љубав, јер су навикли на њу. Други неће, јер су се у своме животу затворили за љубав Божију поставши егоисти и мрзитељи ближњих својих. Зато нас Црква у овом животу припрема да примимо у себе љубав Божију, љубав јеванђелску, љубав чисту, љубав Светог Духа, којом ћемо живети и у вечности.

Радујем се што смо се данас окупили у овоме храму Рођења Пресвете Богородице у Зворнику, који је израз љубави свих људи који су се у њега уградили. То је најдубљи израз ваше и наше љубави према овоме светом месту, како бисмо сваке недеље и празника могли да се сабирамо и поучавамо речи Божијој. Данас смо овом светом Литургијом били једним кораком у Царству небеском. То су најдубље могли да осете они који су се причестили Телом и Крвљу Христовом. Треба сви да се потрудите да се причешћујете, јер је то пуноћа нашег заједништва са Богом и са ближњима. Дај Боже да тако буде.

Честитам оцима који се лавовски боре за овај свети храм и свој народ; да нам народ буде благочестив и побожан, да децу своју васпитавају у Православљу. Деца треба да долазе на Литургију сваке недеље и празника, јер она могу и анђеле да виде, које ми одрасли не видимо. Учите децу страху Божијем и лепоти нашег богослужења.

Благодарим свима који су помагали, помажу и који ће помагати обнову овога храма, да он за коју годину буде припремљен и за освећење.

Живели и Бог вас благословио и свако добро даровао!

Зворник, 15. октобар 2017. године

САДРЖАЈ

РЕЧ ПРИРЕЂИВАЧА.....	5
ПРЕДГОВОР.....	7
ДА ИМАМО МИР СА СВИМА.....	11
ЕТО ГА КРСТ!.....	17
СВЕТИ САВА – СРПСКИ МОЈСИЈЕ.....	21
НЕКА МИР ПОСТАНЕ НАША СВОЈИНА.....	25
ИСТИНА ХОДИ НА НОГАМА СТРАДАЊА.....	29
ДА СЕ СЈЕДИНИМО СА БОГОМ.....	35
САВРШЕН ЗАКОН ВАЖИ ОВДЕ И САДА, АЛИ И У ВЕЧНОСТИ.....	39
ШТА АКО НЕСТАНЕ БЛАГОЧЕСТИВИХ СВЕШТЕНИКА?.....	43
БОГАТСТВО, СИЛА И МОЋ ОВОГА СВЕТА НИШТА СУ.....	53
БУДИМО ЉУДИ ВЕРЕ.....	57
ИМАМО ЛИ ЖЕЉУ ДА ВИДИМО ХРИСТА?.....	61
КРУГ ЖИВОТА И ВЕЧНОСТИ.....	67
ЧОВЕК ОСЕЋА ЛАКОЋУ И БЛАГОСЛОВ.....	71
ПОСТ ЈЕ ЛЕК ДУХОВНИ.....	75

ПРОЛАЗИ ОБЛИЧЈЕ ОВОГА СВЕТА	79
НЕ МОЖЕМО НАРОД ПРЕВАРИТИ	83
ЉУДИ СМО, СЛАБИ СМО	87
КАД СМО БИЛИ ЗАЈЕДНО - ВЕЛИКА И ДОБРА ДЕЛА СМО ЧИНИЛИ И УЧИНИЛИ.....	91
ЈЕДНИ СУ У СТРАХУ, ДРУГИ СУ У ТРЕПЕТУ	95
ДА БУДЕМО ДОСТОЈНИ ВРЕМЕНА У КОМЕ ЖИВИМО	99
БОРИМО СЕ ДА ДОЂЕМО ДО ВАЗДУХА.....	105
ТАКО ЖИВОТ ПРОЛАЗИ.....	109
ХВАЛА.....	113
МУКЕ ТЕЛЕСНЕ И БОЛЕСТИ И СВЕ ДРУГО - ТО ЋЕ БОГ ДА РЕШАВА	117
НАЈУЖИ, АЛИ НАЈСЛАВНИЈИ ПУТ	121
НИЈЕ ЛАКО ДАНАС	125
ПА, НЕ ЗНАМ КО ЈЕ СВЕТИЈИ	129
ОВО ЈЕ ВРЕМЕ ПРАВОСЛАВЉА.....	133
ОГАЊ И ПЛАМЕН ЗА ЧИСТОТУ ВЕРЕ.....	137
СРБИ СУ ВЕЛИКИ НАРОД КОЈИ ДАЈЕ ВЕЛИКЕ ЉУДЕ.....	141
ОБИЧНУ ВОДУ БОГ УЧИНИ НЕПРОПАДЉИВОМ.....	143
ДА ИДЕМО НА НАШЕ МАЛЕ ГОЛГОТЕ.....	147
ПРОПОВЕД ЦРКВЕ НОСИ УНИВЕРЗАЛНУ ПОРУКУ.....	151

ДА БУДЕМО БОЉИ НЕГО ШТО СМО ЈУЧЕ БИЛИ	155
ИМАЋЕМО МИСЛЕНУ БОРБУ НАЈВЕЋУ ОД ПОЧЕТКА ИСТОРИЈЕ СВЕТА	159
РЕПУБЛИКА СРПСКА БРАНИ И ЧУВА СВЕ НАС.....	163
ЈЕДНИ ДРУГЕ ПРЕД ХРИСТА ДА НОСИМО.....	167
ОБРНУТА ЛОГИКА.....	171
ЕВО СЛУШКИЊЕ ГОСПОДЊЕ	175
ТРЕБА СВОЈУ ВЕРУ И У ПРАКСИ ДА ПОКАЖЕМО	179
ЧУВАЈМО СЕ БОГОПРОТИВНИХ МИСЛИ	183
СМИРЕН ЧОВЕК СЕ ОГЛЕДА У БОГУ, А НЕ У ЉУДИМА.....	187
ТО ЈЕ НАЈЧЕШЋА ЉУДСКА ДРАМА.....	191
ДА НИСАМ ЈА ОНАЈ КОЈИ ЋЕ ГА ИЗДАТИ?	195
КОЛИКО ГОД ГА МУЧИЛИ И РАСПИЊАЛИ, СРПСКИ НАРОД ВАСКРСАВА.....	201
ДА НЕ РАЗМИШЉАМО КАО ГУБИТНИЦИ, НЕГО КАО ПОБЕДНИЦИ	203
СВЕТИ ГЕОРГИЈЕ И ПОСЛЕДЊА ВРЕМЕНА.....	207
ВЕЛИКА ЈЕ ОВО СЛАВА!.....	213
ОВО ЈЕ МЕСТО НАШЕ ПОБЕДЕ	219
ДА ЛИ ЈЕ МОГУЋЕ ДА ТО БУДЕ?.....	221
НАША ВЕРА НИЈЕ АРХЕОЛОГИЈА.....	225

ЉУДСКА ЗЛОБА НЕ ТРПИ СВЕТОГ ЧОВЕКА	227
ТАКО РАДЕ СВЕТИ ЉУДИ.....	233
У НАШЕМ НАРОДУ СЕ РАЂАЈУ ВЕЛИКИ ЉУДИ ЗА ЧИТАВ СВЕТ	237
НЕ ДАЈМО СЕ ПРЕВАРИТИ!	241
ДА НАМ СВЕТИ ВЛАДИКА НИКОЛАЈ БЛАГОСЛОВИ ОВО СВЕТО МЕСТО	247
КАДА ЧОВЕК СРЕТНЕ ХРИСТА, ОН ЋЕ ЗНАТИ ДА ЛИ ТРЕБА ДА БУДЕ ТУ	251
ТО ЈЕ НАША ПЕРСПЕКТИВА.....	255
ГЛЕДАЈМО САМО НА ЧЕСТИТЕ И ПОШТЕНЕ ЉУДЕ.....	261
СВЕТИЊЕ СВАКАКО ЧИНЕ СВОЈЕ ДЕЛО.....	263
БОГ ЋЕ УКРАШАВАТИ И ЧУВАТИ ЦЕО НАРОД СРПСКИ И ПРАВОСЛАВНИ.....	265
ПОКАЖИМО ДА САМО ЈЕДНОГА БОГА ИМАМО	267
ЧОВЕЧЕ, ПА МИ ИМАМО ТАКВЕ СВЕТИТЕЉЕ!.....	275
ЧУВАЈМО СВОЈЕ ПРАВОСЛАВЉЕ И СВЕТОСАВЉЕ.....	279
ЕПИСКОП ФОТИЈЕ О ПРИПРЕМНИМ И ВЕЛИКОПОСНИМ НЕДЕЉАМА.....	281
СВЕ ТОТАЛИТАРНЕ ДРЖАВЕ И СИСТЕМИ, БИЋЕ САМО БЛЕДА СЕНКА ОНОГА ШТО НАМ СЕ СПРЕМА!.....	301

ХРИСТОС – ВАСКРСЕЊЕ И ЖИВОТ	307
НЕ НАТО-У	331
БУДИМО СВЕСНИ ПРОЛАЗНОСТИ ОВОГА СВЕТА	339
ДАНАС ПАДАЈУ МАСКЕ	347
ЖИВИМО У ВРЕМЕНУ ТЕЖЕМ ОД ВРЕМЕНА КОСОВСКЕ БИТКЕ, А НИСМО ЈУНАЦИ.....	349